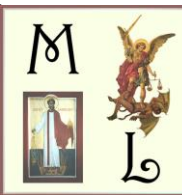

MICHAËL-LAURENS GELOOFSGEMEENSCHAP
NIEUWSBRIEF
Januari 2024

NIEUWS UIT EIGEN GELOOFSGEMEENSCHAP

VIERINGENROOSTER

- **Zondag 21 januari, 3^e zondag door het jaar, 10:00**, Eucharistieviering, celebrant: pastor G. Nijland
- **Dinsdag 23 januari, 4^e zondag door het jaar, 10:00** gebedsviering
- **Zondag 28 januari, 10:00**, Woord en Communieviering, voorgangers: I. Elsevier en K. van Gestel, m.m.v. Ecclesiakoor
- **Dinsdag 30 januari, 10:00** gebedsviering

- **Zondag 4 februari, 10:00, 5^e zondag door het jaar, 10:00** Woord en Communieviering, voorgangers: J. van Gaans en J. Vroom, m.m.v. Memento
- **Woensdag 7 februari, 10:00**, Eucharistieviering, celebrant: pastoor J. Skiba
- **Zondag 11 februari, 6^e zondag door het jaar, 11:00** Woord en Communieviering, voorganger: diaken A. van Gaans
- **Woensdag 14 februari, Aswoensdag 11:00** Eucharistieviering, celebrant: pastor G. Nijland, m.m.v. Memento
- **Zondag 18 februari, 1^e zondag van de 40-dagentijd, 10:00** Woord en Communieviering, voorganger: diaken W. Kremer, m.m.v. Ecclesiakoor

- Iedere zondagochtend zendt KRO-NCRV op NPO 2 een eucharistieviering uit, vanuit een wisselende locatie in Nederland. Aanvang: 10.00 uur. Voorafgaand is er om 9.45 uur het Geloofsgesprek.

- Iedere zondag worden er vieringen vanuit onze parochie uitgezonden; zie hiervoor <https://marthamaria.nl/vieringen/vieringen-luisteren/>
De Eucharistieviering vanuit ons Eucharistisch centrum wordt om 11:00 uur uitgezonden via [Kerkomroep](#)

Presentatieviering Eerste Communicanten.

De presentatieviering 1e communicanten is:

21 januari om 11.00 uur in Baarn.

Dit jaar is de voorbereiding voor de Eerste Heilige Communie veranderd.

Omdat er in iedere locatie van de Martha en Mariaparochie nog maar weinig kandidaat communicanten zijn, zijn de krachten gebundeld. Dit jaar vindt de voorbereiding plaats in de Bilt, de H. Michaëlkerk, in Bilthoven, de Onze Lieve Vrouwekerk en in Baarn, de H. Nicolaaskerk.

Ouders en kinderen reizen per keer naar één van de locaties.

Op dit moment worden veertien kinderen voorbereid. En deze kinderen zullen zich op 21 januari 2024 voorstellen, tijdens de Eucharistieviering in de H. Nicolaaskerk in Baarn.

Mogen we u vragen om juist in deze H. Mis aanwezig te zijn om ouders en kinderen te laten zien dat we tot één grote familie horen. De grote familie van Jezus.

Aswoensdag

Zoals u in het vieringenoverzicht kunt lezen is de viering van Aswoensdag, woensdag 14 februari, dit jaar **'s morgens om 11:00 uur.**

Celebrant in deze viering zal zijn pastor Nijland en het koor Memento zal medewerking verlenen.

Op de zondagen voorafgaand aan Aswoensdag kunt u weer de palmtakjes van 2023 inleveren; de koperen pan staat dan achterin de kerk.

Bilts Filmfestival – Twaalfde Editie

Op vrijdag 9 en zaterdag 10 februari is iedereen van harte welkom op het Bilts Filmfestival. Voor de 12^e editie wordt wederom de formule gehanteerd: sterke films die aanzetten tot nadenken, voorstellingen die iets prijsgeven over ons innerlijk. De films worden kort ingeleid en na afloop heeft u de keuze na te praten over uw indrukken. Als vanouds is de toegang gratis, terwijl wij voor koffie of een drankje een kleine bijdrage vragen. Het programma is als volgt:

Vrijdag 9 februari 10.00 uur. *Wonder*, door Stephen Chbosky is de film van dit festival voor de scholen in De Bilt en gaat over het vraagstuk: wat maak je mee als je naar school gaat en er echt anders uitziet dan iedereen? Mooie bezetting ook met Julia Roberts en Owen Wilson.

Vrijdag 9 februari 14.00 uur. In de Britse film *Living* spelen de keuzes die gemaakt worden door de onkreukbare hoofdpersoon Williams. Zijn dokter vertelt hem dat hij niet lang meer heeft te leven. Williams besluit in zijn resterende tijd vooral goed te doen. Een ijzersterke bezetting met onder andere Bill Nighy en Aimee Lou Wood en de regie is van Oliver Hermanus.

Vrijdag 9 februari 19.30 uur. *Close* (regie door Lucas Dhont) is een verhaal van twee tieners (Eden Dambrine en Gustav Waele) die een sterke vriendschap voor elkaar voelen. Het noodlot slaat toe als een van de jongens zich afwendt van de ander, onder de druk van zijn klasgenoten en de worsteling met zijn eigen gevoelens.

Zaterdag 10 februari 19.30 uur. *Een Zee van Tijd* (regisseur Theu Boermans) zit vol emotionele momenten en wordt sterk gedragen door Sallie Harmsen, Elsie de Brauw en vader en zoon Gijs en Reinout Scholten van Aschat. Het verhaalt over de levenslange nasleep wanneer een jong kind tijdens een zeilreis verdwijnt.

De films tonen elk op eigen wijze de gevolgen van persoonlijk drama. In *Wonder* de gevolgen van anders-zijn, in *Living*, *Een Zee van Tijd*, en *Close* gaat het over verlies. De films laten allemaal iets van de menselijke veerkracht zien.

Iedereen is van harte welkom, u hoeft zich niet vooraf aan te melden. Bij vragen kunt u e-mailen naar p.terheggen57@yahoo.com. Deze 12^e editie van het Bilts Filmfestival wordt wederom mede mogelijk gemaakt door sponsoring van Tap DELA en de Bilthovense Boekhandel. **Locatie** Michaëlkerk, Kerklaan 31, De Bilt.

NIEUWS UIT ONS AARTSBISDOM

VIJFTIG JAAR KERKBALANS: 600 EREPENNINGEN VOOR VRIJWILLIGERS

Actie Kerkbalans, de grootste fondsenwervende actie van Nederland, bestaat in 2024 vijftig jaar. Al vijf decennia vragen vrijwilligers met deze jaarlijkse actie kerkleden om een financiële bijdrage voor hun plaatselijke parochie of gemeente. Bij de landelijke start van Actie Kerkbalans op woensdag 10 januari staan dan ook deze vrijwilligers centraal. Door heel Nederland worden voorgedragen vrijwilligers verrast met een speciale jubileum-erepenning. Ook tijdens de landelijke persconferentie ontvangen drie vrijwilligers erepenningen voor hun jarenlange inzet.

Omdat [Actie Kerkbalans](#) niet kan bestaan zonder al die vrijwilligers die de Actie in hun eigen lokale parochie of gemeente tot een succes maken, zet Actie Kerkbalans dit jubileumjaar vooral hen in het zonnetje. Meer dan 600 vrijwilligers zijn voorgedragen door hun eigen parochie of gemeente voor een erepenning als waardering voor hun inzet. Eén van hen zet zich al vijftig jaar in en velen doen dat al veertig of dertig jaar. De vrijwilligers die bij de landelijke start in het zonnetje worden gezet, hebben zich op een bijzondere manier ingezet voor de Actie, niet alleen plaatselijk maar ook landelijk en/of regionaal.

Waarde van de kerk

Het bestuur van Actie Kerkbalans hoopt alle ontvangers van een erepenning te verrassen en aan te moedigen om door te gaan met hun belangrijke werk voor de kerk. "Dankzij hun inzet voor de financiële bijdragen, die soms deur aan deur worden opgehaald, kan de kerk bestaan en kan de plaatselijke kerk er zijn voor de eigen gemeenschap maar ook voor mensen daarbuiten die hulp of aandacht nodig hebben," zegt Anna Kruse, woordvoerder namens Actie Kerkbalans. "In de afgelopen jaren bleek uit onderzoek van Actie Kerkbalans dat naast het delen van het geloof, het omzien naar elkaar een belangrijke waarde is voor kerkleden. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door de inzet van vele vrijwilligers."

Sprekers

Tijdens de landelijke start van Actie Kerkbalans op 10 januari zoomen drie sprekers in op de betekenis van vrijwilligers voor het bestaan van kerken in alle facetten. Prof. L. Meijs, hoogleraar Strategic Philanthropy and Volunteering aan de Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM), gaat in op de Nederlandse aanpak rond het inzamelen van financiële bijdragen en noemt het bijzonder dat dit 'nog maar' vijftig jaar bestaat. Hij stelt onder meer dat het uniek is dat zoveel vrijwilligers zich inzetten om het bestaan van hun kerk mogelijk te maken.

Dominee T. Verhoeven, classispredikant van de PKN Classis Utrecht, gaat in

op de verantwoordelijkheid die vrijwilligers voor hun kerk nemen. Waarom doen ze dat en was dat voor Actie Kerkbalans bestond ook al zo? Ook bisschop J. van den Hende, voorzitter van de Bisschoppenconferentie en bisschop van Rotterdam, staat stil bij de motivatie van vrijwilligers om niet alleen financieel, maar ook praktisch verantwoordelijkheid te nemen. Met elkaar geven vrijwilligers invulling aan 'omzien naar elkaar' in de eigen kerk én in de maatschappij.

Gezamenlijke actie

Deelnemende kerken aan Actie Kerkbalans zijn de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk, de Oudkatholieke Kerk en de Evangelische Broedergemeente; met Actie Kerkbalans vragen zij leden gezamenlijk om een financiële bijdrage voor de eigen lokale kerk.

HEILIGEN

Antonius Abt

17 januari

Een van de bekendste heiligen is Antonius Abt, ook wel Antonius de Kluizenaar genoemd of Antonius de Grote van Egypte, en in de volksmond veel beter bekend al Antonius-met-het-varken. Hij moet omstreeks 250 in Midden-Egypte zijn geboren, en zijn verering is nog steeds niet voorbij. Ten tijde van de mond- en klauwzeercrisis lieten veel boeren door een fabrikant uit Asten in Noord-Brabant een beeldje van deze heilige maken. 'In 2002 verkochten we nog 25 beeldjes,' zegt directeur M. van Dam van de beeldengietery. 'In de eerste drie maanden van 2001 verkochten we er net zo veel.'

In zijn jeugd al had Antonius Abt de neiging zich af te zonderen. Toen zijn ouders stierven nam hij zijn kans waar, schonk al zijn bezittingen aan de armen en trok zich terug in de eenzaamheid van de woestijn terug. Dat bleef hij volhouden tot aan zijn dood op vermoedelijk 17 januari 356. In de woestijn moet het niet heel beroerd zijn geweest, want ook deze kluizenaar bereikte een zeer hoge leeftijd.

Toch had hij het niet gemakkelijk. Daar was de duivel verantwoordelijk voor. Talloze legenden verhalen van bijzonder mooie vrouwen die de duivel aan hem voorbij liet pareren. Op deze manier probeerde de vlegel hem van zijn levensstijl af te brengen. Antonius trapte daar niet in. Een keer meldde de duivel zich in de vorm van een varken, maar Antonius wist het dier op de vlucht te drijven. De heilige heeft met zijn leven veel navolging gekregen. Vooral kloosterlingen zagen in hem een voorbeeld.

Talloos zijn de afbeeldingen met de verzoeken van Antonius. Een heel bekende is een schilderij van Salvador Dali. In de schilderkunst wordt de kluizenaar dikwijls belaagd door afzichtelijke monsters en zeer begerenswaardige vrouwen. Hij blijft echter op zijn gemak doorbidden. Op de 'Aanbidding van het Lam Gods' van de gebroeders Van Eyck figureert hij in een groepje heilige kluizenaars. Antonius wordt ook wel afgebeeld in het habijt van een augustijn met een staf die eindigt in een T-vormig kruis, ook wel taukruis genoemd, naar de Griekse letter *tau* voor onze t. Dit is het symbool van het toekomstig leven na de dood. Andere attributen zijn bellen om de gelovigen tot goedgeefsheid te manen. Zeer dikwijls wordt hij afgebeeld met een varken, dat symbool kan hebben gestaan voor de duivel of voor de zonde. Een andere mogelijkheid is een verwijzing naar de Sint-Antoniusvarkens. In de hoogtijdagen van de zogenaamde antonietenorde of hospitaalbroeders (vanaf 1095) was het varken vrijwel onaantastbaar. De antoniusbroeders hadden voor hun inkomsten overal – zelfs in de steden – het recht verkregen om varkens vrij te laten rondlopen. Ze mochten door niemand gehinderd worden. Waarschijnlijk is dit de reden geweest dat kerkhoven ommuurd werden. De antonieten merkten de varkens door de een bel (het 'heremieten klokje') in het oor of om de hals te doen. Nadat prins Filips, de zoon van koning Lodewijk XI van Frankrijk, met zijn paard over een antoniusvarken viel en daarbij het leven verloor, ging het mis met het varken. In Amsterdam werd in 1500 een verbod

van kracht om varkens in de straten te laten rondlopen, uitgezonderd vier stuks ter ere van Sint Antonius en twee ter ere van Sint Cornelius.

De folklore rond deze in de Middeleeuwen zeer vereerde heilige was groot. Hij is de patroon van de slaggers en beschermt tegen ziekten van het vee (varkens!) en het naar hem genoemde Sint-Antoniusvuur. Deze verschrikkelijke ziekte kwam vroeger veel voor. Mensen stierven er een afschuwelijke pijnlijke dood door. De kwaal werd veroorzaakt door moederkoorn, een giftige schimmel op graan. Volgens de overlevering zouden in de Middeleeuwen veel mensen zijn genezen door wijn te drinken waarin de botten van Antonius hadden gelegen. Afbeeldingen in de kunst die betrekking hebben op deze ziekte laten een Antonius met vlammeende handen zien. Andere beschermende specialismen van de heilige zijn: tegen angst, wratten, jeuk, gordelroos, hoofdpijn, vallende ziekte, scheurbuik, steenpuisten en – heel curieus – tegen pijn die je oploopt door een verblijf in het vagevuur. Antonius heeft talloze patroonschappen, zoals die van de armen, slachters en slaggers, varkenshouders, worstenmakers, herders, hoveniers en schilders. In Vaticaanstad is hij de patroon van de brandweer. Zelfs sloddervossen kunnen een beroep op hem doen.

Na de Hervorming werd in het noorden van ons land veel gespot over deze heilige. In Groningen had een boer een grote notenboom. Hij verkocht de stam aan een beeldhouwer. Zelf behield hij de boomstronk om er een varkenstrog van te maken. Toen de beeldhouwer het beeld klaar had, moest de boer het komen bewonderen. Hij stelde zich recht voor het beeld op en zei:

Antonius, wat ben je groot,
Wat sta je daar verheven;
Je hebt mij menigmaal noten gegeven.
Maar nu is het wel bekend,
Dat je een broer van mijn varkensbak bent.

Antonius was een der bekendste pestheiligen. In de tijd dat de pest heerste werden vele broederschappen aan hem toegewijd. Hun belangrijkste taak was de slachtoffers van de pestepidemieën te begraven. De broederschappen bouwden overal pestkapellen.

In de volksmond wordt het wilgenroosje ook wel antoniuslelie genoemd. Deze benaming komt ook voor in Duistland (Sankt-Antoniekraut) en Frankrijk (Laurier-de-Saint-Antonie). In de Kempen wordt dit plantje vuurkruid genoemd, waarschijnlijk als gevolg van de vlammeende handen waarmee de heilige werd afgebeeld. Oude schrijvers zagen in het wilgenroosje een magisch kruid tegen geesten en giftige dieren. Een direct van de naam van de heilige Antonius afgeleide plantennaam is teunisbloem. De zo genoemde plant werd in 1614 als keukenkruid uit Virginia (Amerika) ingevoerd en in 1619 voor het eerst in Europa in het wild gesignaleerd. De bloemen zijn bijna zwavelgeel en doen denken aan de vlammen in de handen van Antonius. Twee bijzonderheden van de teunisbloem: ze geuren overheerlijk, en bij het opengaan bij het ochtendgloren ziet de toeschouwer de kelk- en kroonbladeren zich in een flits ontplooiën. In de volksgeneeskunde werden blad en wortel gebruikt om er bloedzuiverende en oplossende middelen aan te onttrekken. Nog steeds wordt de teunisbloem door professionele kwekers geteeld voor de medicijnindustrie. Een bijnaam

van helmkruid is antoniuskruid, dat vroeger werd gebruikt om klier- en andere gezwellen bij varkens te genezen. Antonius-met-het-varken was immers de patroonheilige van deze dieren. Dat leverde onder mee het gebruik op van de verkoop van varkenskoppen. Dit gebruik bestaat in nog minstens tien plaatsen in Nederland en Vlaanderen. In het Nederlands-Limburgs dorp Bergen het deze traditie 'Köpkesmèrt'. Het plaatselijke gilde verkoop de koppen om daarmee het onderhoud van een kapel te kunnen bekostigen. De koppen gaan naar een klooster waar de zusters er balkenbrij van maken.

Er bestaan nog Antoniusbedevaarten in de Noord-Brabantse plaatsen Chaam, Esch en Schijf en in het Limburgse Bergen. In Chaam worden nu nog op de feestdag van de heilige zakjes meel gewijd. Vroeger strooiden de gelovigen dat over hun eigen voorraden of mengden het door het veevoer om antoniusvuur te voorkomen. Een wijdingsgebed uit 1981 besloot als volgt: 'Wij vragen U dit alles, goede God, op voorspraak van Sint Antonius Abt, Uw dienaar en de patroon van onze parochie'. In Chaam hingen meer gebruiken met deze plaatselijke verering samen. Aan de abt van de abdij van Tongerlo werd in 1519 bericht 'dat het winnen van een nieuwe vrucht, de boon, nog maar slechts in heel kleine proporties geschiedt'. Deze boon werd in de loop van de geschiedenis geïntroduceerd als typisch Chaamse kermiskost. Op de twee feestdagen rond de Antoniusviering op 17 januari werden deze witte bonen gekookt en op smaak gebracht met vet en suiker. De bijnaam 'Chaamse Bonenpikkers' is hieruit voortgekomen.

Naar Antonius Abt zijn zeven gilden genoemd: in de Noord-Brabantse plaatsen Deurne, Escharen, Lierop, Liempde, Mierlo-Hout en Vorstenbosch en in het Limburgse Mook. Daarnaast komen nog zeventien Antoniusgilden (zonder Abt) voor: in Noord-Brabant in Beek en Donk, Beers, Blitterswijck, Gilze, Nuenen, Nuland, Sambeek en Stiphout. In Limburg in Altweert, Nederweert, Slek, Stramproy, Tegelen en Well. In Gelderland in Didam, Groesbeek en Lengel. Twaalf Antoniusgilden hebben een gecombineerde naam met Agatha (Ayen, Limburg), Barbara (Sint-Michels-gestel, Noord-Brabant), Catharina (Aalst, Noord-Brabant), Maria (Linden, Noord-Brabant), Martinus (Cuijk, Noord-Brabant), Nicolaas (Groeningen, Noord-Brabant), Petrus (Baarlo, Limburg) en Sebastiaan (in de Noord-Brabantse plaatsen Gemert, Gemonde, Haaren, Udenhout en Beugen).

In de volkswaerkunde is Antonius Abt gezegend met een hele rist weerspreuken. Menig gezegde wijst erop dat de winter nu pas gaat toeslaan: "Sint Antoon en Sint Sebastiaan (20 januari) komen met 't hardste van de winter aan." Wie daaraan twijfelt, kan zich beroepen op het voorzichtige: "Sint Teunis is een ijsmaker of een ijsbreker."

De Latijnse naam Antonius zou 'de onschatbare' beteken. De familienaam is als zeer oud, en komt bijvoorbeeld voor bij Marcus Antonius, een Romeins redenaar. Voornamen: Antoon, Toon, Ton, Tonnie, Teun, Antheun, Anthony, Toine, Antonio, Antoinette, Antonia, Tony. Achternamen: Antheunisse, Antheunissen, Anthoni, Anthonie, Anthoniesse, Anthonijs, Antonisse, Anthonissen, Antonisz, Anthony, Anthonys, Antoniades, Antonides, Antonini, Antonissen, Antonius, Antoons, Tunnissen.

(Uit 366 Heiligendagen van P. Spapens en K. van Kemenade)

BEZINNING

Om los te laten is liefde nodig.

Loslaten betekent niet dat 't me niet meer uitmaakt.
Het betekent dat ik het niet voor iemand anders kan oplossen of doen.

Loslaten betekent niet dat ik 'm smeer.
Het is het besef dat ik de ander ruimte geef.

Loslaten is niet het onmogelijk maken,
maar het toestaan om te leren van menselijke consequenties.

Loslaten is machteloosheid toegeven,
hetgeen betekent dat ik het resultaat niet in handen heb.
Loslaten is niet proberen om een ander te veranderen of de schuld te
geven, je kunt alleen jezelf veranderen.

Loslaten is niet zorgen voor, maar geven om.

Loslaten is niet oordelen,
maar de ander toestaan mens te zijn.

Loslaten is niet in het middelpunt staan en alles beheersen,
maar het anderen mogelijk maken hun eigen lot te bepalen.

Loslaten is niet anderen tegen zichzelf beschermen,
het is de ander toestaan de werkelijkheid onder ogen te zien.

Loslaten is niet ontkennen, maar accepteren.

Loslaten is niet alles naar mijn hand zetten,
maar elke dag nemen zoals het komt en er mezelf gelukkig mee
prijzen.

Loslaten is niet anderen bekritisieren of reguleren,
maar te worden wat ik droom te kunnen zijn.

Loslaten is niet spijt hebben van het verleden,
maar groeien en leven voor de toekomst.

Loslaten is minder vrezen,
en meer beminnen.

Nelson Mandela